

ЗАКОН

**ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА РЕГИОНАЛНОТО
РАЗВИТИЕ**

(обн., ДВ., бр. 50 от 2008 г., изм., ДВ., бр. 47, бр. 82 и бр. 93 от 2009 г.; изм. и доп., ДВ., бр. 82 от 2012 г., бр. 66 от 2013 г., бр. 22 и бр. 98 от 2014 г., бр. 9 и бр. 14 от 2015 г., бр. 15 от 2016 г., бр. 13 и бр. 58 от 2017 г., бр. 28 от 2018 г., бр. 21 от 2020 г., бр. 51 от 2022 г.)

§ 1. В чл. 4 се правят следните изменения:

1. Алинея 2 се изменя така:

„(2) Територията на Република България образува един район от ниво 1, в рамките на който се обособяват районите от ниво 2 по ал. 3.“;

2. Алинея 3 се изменя така:

„(3) Районите, които образуват ниво 2, са региони за планиране, не представляват административно-териториални единици с изключение на Столичния регион, който е едновременно район от ниво 2 и район от ниво 3 и са с териториален обхват, както следва:

1. Северен район, включващ областите Видин, Монтана, Враца, Ловеч, Плевен, Габрово, Велико Търново, Търговище, Русе, Разград, Силистра;
2. Източен район, включващ областите Добрич, Варна, Шумен, Бургас, Сливен и Ямбол;
3. Южен район, включващ областите София, Перник, Кюстендил, Благоевград, Пазарджик, Смолян, Пловдив, Стара Загора, Хасково и Кърджали;
4. Столичен район, включващ област София (Столична община).”

3. Алинея 4 се изменя така:

„(4) Районите, които образуват ниво 3, представляват административно-териториални единици и обхващат територията на отделните административни области в страната.“

§ 2. В чл.10 ал. 2 се изменя така:

„(2) Националната концепция за регионално и пространствено развитие се разработва в съответствие с основния стратегически документ на Република

България – Националната програма за развитие и определя стратегията за развитие на националната територия и връзките ѝ със съседни страни и региони.“

§ 3. В чл. 11 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 1 се изменя така:

„(1) За Северен, Източен и Южен регион за планиране от ниво 2 се разработват интегрирани териториални стратегии за развитие.

2. В ал. 4 думите „и се използва като основа при разработването на схеми за регионална държавна помощ“ се заличават.

3. В ал. 5:

а) точка 1 се изменя така:

„1. анализ на икономическото, социалното и екологичното състояние и техните взаимовръзки, както и на нуждите и потенциалите за развитие на съответния регион за планиране от ниво 2“;

б) в т. 4 след думите „характеристики и проблеми“ се добавят „включително такива с неблагоприятни социално-икономически характеристики;“

в) в т. 5 думите „с идентифицирани зони за индустриално развитие и бизнес, за отдых и туризъм, за прилагане на интегрирани териториални инвестиции;“ се заменят със „с идентифицирани функционални градски зони, зони за индустриално развитие и бизнес, зони за отдых и туризъм, зони за прилагане на интегрирани териториални инвестиции, като се отчитат функционалните връзки между отделните територии и населени места в региона и съседните региони;“.

г) точка 8 се изменя така:

„8. описание на интегриран подход в отговор на набелязаните нужди и потенциали за развитие на региона, включително приоритетните мерки за интегрирано териториално възстановяване и развитие;“

д) точка 12 се изменя така:

„12. измерими индикатори за наблюдение и оценка на изпълнението на целите на интегрираната териториална стратегия за развитие;“

е) създават се т. 13 и 14:

„13. описание на съответствието с националните и европейските цели и приоритети;

14. описание на участието на партньорите в подготовката и изпълнението на стратегията.“

4. Алинея 7 се изменя така:

„(7) Интегрираните териториални стратегии за развитие на регионите за планиране от ниво 2 се разработват с участието на заинтересованите страни на територията на съответния регион и се одобряват от регионалните съвети за развитие.“

§ 4. Създава се чл. 11а:

„Чл. 11а. (1) За Столичен регион за планиране от ниво 2 се разработва план за интегрирано развитие, който изпълнява и функциите на интегрирана териториална стратегия за развитие на региона за планиране от ниво 2 за целите на този закон.

(2) Планът за интегрирано развитие на Столична община се разработва в съответствие с предвижданията на Националната концепция за регионално и пространствено развитие и другите секторни и хоризонтални политики и отчита връзките на Столичния регион с другите региони за планиране от ниво 2 в страната и в съседните държави в макрорегиона.

(3) Планът за интегрирано развитие на Столична община координира предвижданията на секторните стратегии и документи и осигурява пространствена, времева и фактическа координация и интеграция на политики и ресурси в областта на икономическото развитие, здравеопазването, образованието, науката, социалните услуги, транспорта, водния сектор, енергетиката, широколентовите комуникации, туризма и околната среда, като отчита специфичните характеристики на Столичния регион за планиране от ниво 2.

(4) Планът за интегрирано развитие на Столична община определя средносрочните цели и приоритети за устойчиво развитие на Столичния регион за планиране, отчита предвижданията и инвестиционните намерения за развитие за територията му и се разработва в съответствие с общия устройствен план.

(5) Планът за интегрирано развитие на Столична община съдържа:

1. анализ на икономическото, социалното и екологичното състояние, нуждите и потенциалите за развитие на Столичния регион за планиране, както и функционалните връзки със съседни общини и региони за планиране;

2. пространствени характеристики и териториални специфики на Столичния регион за планиране, без да се дублират предвижданията на общия устройствен план;

3. основни направления за развитие на транспортната и техническата инфраструктура с регионално значение и връзките със съседни региони и държави, включително в рамките на агломерационния ареал, без да се дублират предвижданията на общия устройствен план;

4. визия, цели и приоритети за развитие за определен период, както и прогнози и алтернативни сценарии за развитие, отчитащи агломерационния характер на Столичния регион и връзките със съседни територии;

5. съответствие с национални и европейски цели и приоритети;

6. зони за прилагане на интегриран подход за удовлетворяване на идентифицираните нужди и за подкрепа на потенциалите за развитие, включително зони с неблагоприятни социално-икономически характеристики и зони на възможностите за сътрудничество с други общини и функционално свързани територии;

7. описание на интегриран подход в отговор на набелязаните нужди и потенциали за развитие с приоритетните мерки за интегрирано териториално възстановяване и развитие;

8. мерки за ограничаване изменението на климата, за адаптиране към климатичните промени и за намаляване на риска от бедствия;

9. партньорите и заинтересованите страни и формите на участие в подготовката и изпълнението на плана при спазване на принципите за партньорство и осигуряване на информация и публичност;

10. индикативен списък на важни проектни идеи с индикативни бюджети и оптимален график на изпълнение;

11. обща оценка на необходимите ресурси за реализация на плана, конкретизирана по години съобразно оптималния график за изпълнение на проектните идеи;

12. необходими действия и измерими индикатори за наблюдение и оценка на изпълнението на целите.

(6) Планът за интегрирано развитие на община по ал. 1 се разработва с участието на заинтересованите страни на територията на Столичния регион за планиране от ниво 2,

одобрява се от регионалния съвет за развитие на Столичния регион за планиране от ниво 2 и се приема от общинския съвет по предложение на кмета на общината.

(7) Приетият от общинския съвет план за интегрирано развитие на община от регионалния съвет за планиране на Столичен регион за планиране от ниво 2 се представя от кмета на общината пред съответния областен съвет за развитие в срок до три месеца от приемането му по ал. б.

(8) Планът за интегрирано развитие на Столична община, изпълняващ функциите на интегрирана териториална стратегия, се приема от Министерския съвет по предложение на министъра на регионалното развитие и благоустройството с цел осигуряване на координация при провеждането на държавната политика за регионално развитие след провеждане на съгласувателните процедури, приложими за интегрираните териториални стратегии, при условията и по реда на Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие.“

§ 5. В чл. 13 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 3:

а) точка 3 се изменя така:

„3. зони за прилагане на интегриран подход за удовлетворяване на идентифицираните нужди и за подкрепа на потенциалите за развитие, включително зоните с неблагоприятни социално-икономически характеристики на територията на общината, както и на зони на възможностите за сътрудничество с други общини;“

в) създава се нова т. 4:

„4. описание на интегриран подход в отговор на набелязаните нужди и потенциали за развитие на общината с приоритетните мерки за интегрирано териториално възстановяване и развитие;“

г) досегашните точки 4-7 стават съответно 5-8;

д) досегашна т. 8 се заличава;

е) точка 9 се изменя така:

„9. измерими индикатори за наблюдение и оценка на изпълнението на целите на плана;“

ж) създава се т. 10:

„10.описание на съответствието с националните и европейските цели и приоритети.“

2. АLINEЯ 4 се изменя така:

„(4) Планът за интегрирано развитие на община се разработва с участието на заинтересованите страни на територията на общината и се приема от общинския съвет по предложение на кмета на общината.“

§ 6. Член 16 се изменя така:

„Чл. 16. (1) Министерският съвет приема Националната концепция за регионално и пространствено развитие, интегрираните териториални стратегии за развитие на Северен, Източен и Южен регион за планиране от ниво 2 и планът за интегрирано развитие на Столична община по предложение на министъра на регионалното развитие и благоустройството.

(2) Министрите и ръководителите на ведомства отчитат предвижданията на Националната концепция за регионално и пространствено развитие, интегрираните териториални стратегии за развитие на Северен, Източен и Южен регион за планиране от ниво 2 и плана за интегрирано развитие на Столична община при провеждане на секторните политики в рамките на своите компетенции.“

§ 7. В чл. 17 се правят следните изменения:

1. В т. 9 след думите „ал. 2“ се поставя запетая и се добавя „т. 3“;

2. В т. 14 думите „оперативните програмите“ се заменят с „програми“;

§ 8. Член 18 се изменя така:

„Чл. 18 (1) В регионите за планиране от ниво 2 се създават регионални съвети за развитие.

(2) Регионалният съвет за развитие координира провеждането на държавната политика за регионално развитие в съответния регион за планиране от ниво 2.

(3) Регионалният съвет за развитие се състои от председател, заместник-председател и членове и се подпомага от експертен състав.

(4) Членове на регионалния съвет за развитие на Северен, Източен и Южен регион за планиране от ниво 2 са:

1. областните управители на областите от съответния регион за планиране от ниво 2;

2. кметове на общини и/или председатели на общински съвети от съответния регион за планиране от ниво 2.

(5) Представителите на общините в регионалния съвет за развитие на Северен, Източен и Южен регион за планиране от ниво 2 се определят от представителите на общините, членове на съответния областен съвет за развитие, по ред, определен в правилника за прилагане на закона.

(6) Броят на представителите на общините в регионалния съвет за развитие на Северен, Източен и Южен регион за планиране от ниво 2 се определя, както следва:

1. за областите с население до 200 000 души - двама представители;
2. за областите с население от 200 001 до 300 000 души - трима представители;
3. за областите с население от 300 001 до 400 000 души - четирима представители;
4. за областите с население от 400 001 до 500 000 души - петима представители;
5. за областите с население над 500 000 души - шестима представители.

(7) Председателят на регионалния съвет за развитие:

1. ръководи заседанията на регионалния съвет за развитие;
2. осигурява прозрачност на работата по изпълнение на функциите на регионалния съвет за развитие;
3. осигурява условията за провеждане на заседанията на регионалния съвет за развитие, като спазва принципа за безпристрастност при осъществяване на процеса на вземане на решения от членовете на регионалния съвет за развитие.

(8) Председателят на регионалния съвет за развитие се определя при условия и по ред, определени в правилника за прилагане на закона.

(9) Заместник-председателят на регионалния съвет за развитие подпомага председателя на регионалния съвет за развитие в изпълнение на неговите функции.

(10) Заместник-председателят на регионалния съвет за развитие се определя при условия и по ред, определени в правилника за прилагане на закона.

(11) Секретар на регионалния съвет за развитие е началникът на териториалното звено на Министерството на регионалното развитие и благоустройството за стратегическо и пространствено планиране и координация на регионалното развитие в съответния регион за планиране от ниво 2. Секретарят на съвета:

1. организира и обезпечавя административно-техническата работа на регионалния съвет за развитие;
2. участва в заседанията на регионалния съвет за развитие без право на глас при вземането на решения.

(12) Експертният състав на регионалния съвет за развитие се състои от секретариат и три отделни звена със специфични функции, които се определят в правилника за прилагане на този закон. Секретариат на регионалния съвет за развитие е териториалното звено на Министерството на регионалното развитие и благоустройството за стратегическо и пространствено планиране и координация на регионалното развитие в съответния регион за планиране от ниво 2, което подпомага председателя на регионалния съвет за развитие при изпълнение на неговите функции.

(13) В заседанията на регионалния съвет за развитие с право на съвещателен глас, в качеството им на наблюдатели участват:

1. представител на дирекция "Централно координационно звено" в администрацията на Министерския съвет;
2. представител на Изпълнителна агенция "Одит на средствата от Европейския съюз" към Министерството на финансите;
3. по един представител от всяко министерство;
4. представител на Националния статистически институт;
5. представител на Българската академия на науките;
6. представител на Националното сдружение на общините в Република България;
7. представители на национално представените организации на работодателите, които имат свои членове на територията на съответния регион за планиране от ниво 2;
8. представители на национално представените организации на работниците и служителите;
9. представители на висшите училища в съответния регион за планиране от ниво 2;
10. представители на икономическия сектор в съответния регион за планиране от ниво 2;
11. представители на юридически лица с нестопанска цел, осъществяващи дейност в обществена полза на територията на съответния регион за планиране от ниво 2.

(14) Наблюдателите по ал. 13, т. 6 - 11 имат право на глас при приемането на решения по чл. 19, ал. 1, т. 3.

(15) Процедурните правила за определяне на поименния състав на представителите по ал. 13 се определят с правилника за прилагане на закона.

(16) Средствата, необходими за дейността на регионалния съвет за развитие и за укрепване на административния му капацитет, могат да се предвиждат като ресурси по линия на програмите, съфинансирани от Европейските фондове при споделено управление, както и със средства от държавния бюджет.“

§ 9. Създава се чл. 18а:

„Чл.18а (1) Членове на регионалния съвет за развитие на Столичния регион за планиране от ниво 2 са:

1. областният управител на област София-град.
2. кметът на Столична община.
3. председателят на Общинския съвет на Столична община.
4. кметовете на районите на територията на Столична община.

(2) Регионалният съвет за развитие на Столичен регион за планиране от ниво 2 е с правомощия, функции и организационна структура, определени в чл. 18, ал. 7 - 16 и чл. 19.

§ 10. В чл. 19, ал. 1 точки 1-3 се изменят така:

„1. обсъжда и одобрява проекта на интегрираната териториална стратегия за развитие на региона за планиране от ниво 2, функциите на която за Столичния регион за планиране от ниво 2 изпълнява планът за интегрирано развитие на Столична община.“;

2.изпълнява функции по управление, координиране, наблюдение и контрол на изпълнението на интегрираната териториална стратегия за развитие на съответния регион за планиране от ниво 2, функциите на която за Столичния регион за планиране от ниво 2 изпълнява планът за интегрирано развитие на Столична община.“;

3. определя приоритетните интегрирани териториални инвестиции в изпълнение на подхода по чл. 11, ал. 5, т. 8, съответно чл. 11а, ал. 5, т. 7, включени в списъка по чл. 11, ал. 5, т. 10, съответно чл. 11а, ал. 5, т. 10, които да бъдат съфинансирани от Европейските фондове при споделено управление, от други европейски фондове и финансови източници, включително финансови инструменти, и от съответното национално съфинансиране, в изпълнение на интегрираната териториална стратегия за развитие на региона за планиране от ниво 2, функциите на която за Столичния регион за планиране от ниво 2 изпълнява планът за интегрирано развитие на Столична община.“;

§ 11. В чл. 21 се правят следните изменения:

1. Точка 6 се изменя така:

„6. оказва съдействие при изпълнението, наблюдението и оценката на съответната интегрирана териториална стратегия за развитие на региона за планиране от ниво 2, функциите на която за Столичния регион за планиране от ниво 2 изпълнява планът за интегрирано развитие на Столична община.“

2. точка 9 се изменя така:

„9. съдейства за осигуряване на информация и публичност на територията на съответната област относно изпълнението на интегрираната териториална стратегия за развитие на региона за планиране от ниво 2, функциите на която за Столичния регион за планиране от ниво 2 изпълнява планът за интегрирано развитие на Столична община.“

§ 12. Чл. 23 се изменя така:

1. „(1) Кметът на община на територията на четирите региона за планиране от ниво 2:

1. организира изработването на плана за интегрирано развитие на общината и го внася за обсъждане и приемане от общинския съвет;

2. ръководи, организира и контролира дейността по изпълнението на плана за интегрирано развитие на общината;

3. представя годишен доклад за наблюдение на изпълнението на плана за интегрирано развитие на общината за одобряване от общинския съвет;

4. осигурява публичност и прозрачност на плана за интегрирано развитие на общината, както и на действията по реализацията му.

(2) Кметът на Столична община:

1. внася плана за интегрирано развитие на общината за обсъждане и одобряване от регионалния съвет за развитие на Столичен регион за планиране от ниво 2, за обсъждане и приемане от общинския съвет и го представя на министъра на регионалното развитие и благоустройството за провеждане на междуведомствено съгласуване по реда на Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация;

2. организира и координира отразяването на постъпилите коментари от съгласуването на плана за интегрирано развитие на общината от съгласувателните процедури по т. 1 и представя окончателния вариант на министъра на регионалното развитие и благоустройството за разглеждане и приемане от Министерския съвет.“

§ 13. В чл. 34 ал. 1 се изменя така:

„(1) За изпълнението на стратегическите документи за регионално и пространствено развитие по чл. 8, ал. 2 се извършва последваща оценка на въздействието.“

§ 14. В чл. 37 ал. 1 се изменя така:

„(1) Стратегическите документи за регионално и пространствено развитие, както и документите, свързани с действията на съответните органи по тяхното изработване, одобряване, приемане, изпълнение, наблюдение и оценка, са официална обществена информация.“

§ 15. В Допълнителната разпоредба се правят следните изменения и допълнения:

1. Думите „Допълнителна разпоредба“ се заменят с „Допълнителни разпоредби“.

2. В § 1:

а) точка 4 се изменя така:

„4. „Програми, съфинансирани от фондовете на Европейския съюз“ са документи, съдържащи стратегията на държавата в определени сфери на политиката, чрез които се изпълнява Кохезионната политика на Европейския съюз.“

б) създава се т. 17:

„17. Функционална градска зона“ е територия, състояща се от град и неговата зона на ежедневни трудови пътувания. Тя включва гъсто населено градско ядро и по-слабо населена прилежаща зона, чийто пазар на труда е в значителна степен интегриран с този на града.“

3. Създава се § 1а:

„§ 1а. Този закон осигурява прилагане на разпоредби на Делегиран регламент (ЕС) 2026/195 на Комисията от 13 ноември 2025 г. за изменение на Регламент (ЕО) № 1059/2003 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на класификацията NUTS и списъците на съществуващите административни единици и местните административни единици (ОВ, L от 27 януари 2026 г.).“

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 16. В Закона за устройство на територията (обн., ДВ, бр. 1 от 2001 г.; изм. и доп., бр. 41 и 111 от 2001 г., бр. 43 от 2002 г., бр. 20, 65 и 107 от 2003 г., бр. 36 и 65 от 2004 г., бр. 28, 76, 77, 88, 94, 95, 103 и 105 от 2005 г., бр. 29, 30, 34, 37, 65, 76, 79, 82, 106 и 108 от 2006 г., бр. 41 и 61 от 2007 г., бр. 33, 43, 54, 69, 98 и 102 от 2008 г., бр. 6, 17, 19, 80, 92 и 93 от 2009 г., бр. 15, 41, 50, 54 и 87 от 2010 г., бр. 19, 35, 54 и 80 от 2011 г., бр. 29, 32, 38, 45, 47, 53, 77, 82 и 99 от 2012 г., бр. 15, 24, 27, 28, 66 и 109 от 2013 г., бр. 49, 53, 98 и 105 от 2014 г., бр. 35, 61, 62, 79 и 101 от 2015 г., бр. 15 и 51 от 2016 г., бр. 13, 63, 92, 96 и 103 от 2017 г., бр. 21, 28, 55 и 108 от 2018 г., бр. 1, 24, 25, 41, 44, 62 и 101 от 2019 г., бр. 17, 21, 60 и 62 от 2020 г.; Решение № 14 на Конституционния съд от 2020 г. – бр. 92 от 2020 г.; изм. и доп., бр. 104 и 107 от 2020 г., бр. 16, 20 и 21 от 2021 г.; Решение № 17 на Конституционния съд от 2021 г. - бр. 94 от 2021 г.; изм. и доп., бр. 42 от 2022 г., бр. 6 от 2023 г., бр.86 от 2023г., изм. и доп., бр.35 , бр.47 и бр.87 от 2025г.) се правят следните изменения:

1. Навсякъде в закона думите „концепции и схеми за пространствено регионално развитие“ и „концепциите и схемите за пространствено регионално развитие“ се заменят съответно с „действащи за съответната територия документи за стратегическо планиране на регионалното и пространственото развитие по Закона за регионалното развитие“ и „действащите за съответната територия документи за стратегическо планиране на регионалното и пространственото развитие по Закона за регионалното развитие“.

2. Глава пета „Концепции и схеми за пространствено развитие“ (загл. изм., ДВ, бр. 82 от 2012 г., в сила от 26.11.2012 г.) се отменя.

§ 17. (1) Интегрираните териториални стратегии за развитие на регионите за планиране от ниво 2 с период на действие 2028 – 2034 г. се разработват за Северен, Източен и Южен регион за планиране от ниво 2 .

(2) За Столичен регион за планиране от ниво 2 се разработва план за интегрирано развитие на Столична община с период на действие 2028 – 2034 г., който изпълнява и функциите на интегрирана териториална стратегия за развитие.

(3) Изпълнението и наблюдението на изпълнението на интегрираните териториални стратегии на регионите за планиране от ниво 2 за периода 2021 - 2027 г. приключват с влизането в сила на този закон без извършване на последваща оценка.

§ 18. Правилникът за прилагане на закона се привежда в съответствие с този закон в 9-месечен срок от влизането му в сила.

§ 19. Законът влиза в сила от 01.01.2027 г.

§ 20. Последваща оценка на въздействието на закона се извършва в срок до 5 години от влизането му в сила. Оценката се организира от министъра на регионалното развитие и благоустройството.